823/09

Den 29. juni 2009 blev i sag nr. 75.120:

xxxx xxxxx
xxxxxxxx xxxx xxxxxx
xxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx xxx xxxxxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Boet efter nu afdøde forsikringstager, der havde pensionsordning med ægtefællepension i Danica Pension, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at anerkende forsikringstagerens samlevers ret til ægtefællepension.

Selskabet henviser til, at forsikringstagerens samlever ikke opfylder kravene for udbetaling af ægtefællepension, da forsikringstageren ikke havde oprettet et testamente ligesom selskabet ikke finder det dokumenteret, at forsikringstageren og hans samlever havde fælles bopæl to år forud for forsikringstagerens død.

Det fremgår af sagen, at forsikringstageren afgik ved døden den 15/11 2006. Som følge heraf ønskede hans samlever at oppebære en ret til ægtefællepension, hvilket selskabet afslog. Forsikringstageren underskrev den 1/4 2005 en erklæring til selskabet, hvorefter han bekræftede, at han var fraskilt og havde en samlever. Af uddrag af lov om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse, der var vedlagt erklæringen, fremgår:

> "En samlever har ret til ægtefællepension når:
>
> Forsikrede ikke efterlader sig en ægtefælle/registreret partner (herunder fraseparet/fraskilt), der er berettiget til ægtefællepension og

Forsikrede har kunnet indgå ægteskab eller registreret partnerskab med samleveren. Muligheden for ægteskab/ partnerskab skal være opfyldt senest ved forsikredes 67. år og

Forsikrede i et testamente, oprettet senest tre måneder før dødsfaldet og senest tre måneder inden forsikredes 67. år, tillægger samleveren en arvelod mindst svarende til størrelsen af den tvangsarv en ægtefælle ville være berettiget til og

Forsikrede har haft fælles bopæl med samleveren de sidste to år for dødsfaldet eller tidligere haft fælles bopæl med samleveren i en sammenhængende periode på mindst to år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder ældrebolig. Den fælles bopæl skal være etableret inden forsikredes 65. år."

Af udskrift fra folkeregisteret vedrørende nu afdøde forsikringstager fremgår:

"**Fra**	**Til**	**Adresse**	**Kommune**
15.03.2005		Udrejst	
01.02.1986	15.03.2005	S.gade	K."

Af udskrift fra folkeregisteret vedrørende nu afdøde forsikringstagers samlever fremgår:

"**Fra**	**Til**	**Adresse**	**Kommune**
15.06.2005		F.gade	K.
01.04.2005	15.06.2005	K.Kommune	K.
20.12.2004	01.04.2005	K.Kommune	K.
18.09.1991	20.12.2004	S.gade	K."

Nu afdøde forsikringstagers samlever anførte i skrivelse af 16/12 2006:

"Jeg, E.E.G., har været samboende med F.W.H. … - svensk registrering …, fra 18. september 1991 - til hans død den 15. november 2006.

F. var ansat i S. i 45 år og det var hele hans liv. De sidste 10 år havde han et stort medarbejderansvar, men p.g.a. omstruktureringer, ville der ikke mere være plads til ham. F. blev fritstillet pr. 01. oktober 2004.

Den 1. januar 2003 blev jeg visiteret til et fleksjob. Min fysik har ikke haft det så godt i flere år, men jeg må også bruge meget tid til min udviklingshæmmede søn. Jeg blev indstillet til Center 'Job på særlige vilkår'. Her forsøgte man at finde et fleksjob til mig, men efter 14 måneder, frem til marts 2004, var det endnu ikke lykkedes. Jeg skulle derefter i arbejdsprøvning, som skulle afdække mine ressourcer. Det endte med, at det skulle vurderes om jeg var berettiget til førtidspension.

Da F. i juni begyndte at tale om et liv efter arbejdslivet, blev vi enige om at finde et hus i smuk natur. Vi fandt hurtig ud af, at man med fordel kunne flytte til S. Vi søgte og fandt så drømmehuset og naturen på G.vågen. Den 14. juli 2004 underskrev F. købskontrakten 'det skulle være det hus'. Jeg var ikke spor bekymret, jeg var sikker på, at jeg havde afklaret min situation inden overtagelsen af huset den 10. januar 2005. I de efterfølgende måneder blev F. fritstillet pr. 01. oktober 2004. Derefter afviklede han sit arbejdsliv, til vi skulle flytte til S. den 10. januar 2005.

Jeg ventede stadig på en afgørelse om min situation. Da jeg i december 2004 endnu ikke havde fået et svar om førtidspension, blev F. og jeg enige om, at jeg skulle vente med at flytte adresse til S., indtil der lå en afgørelse. Jeg ville gerne kunne tage min egen økonomi med. Hvis jeg havde flyttet adresse på det tidspunkt i december 2004 - ville hele min sag blive lukket og så ville jeg ikke kunne bidrage med nogen form for midler. Derfor meddelte jeg K. Kommune den 20. december 2004, at jeg var uden adresse. Jeg blev registreret som hjemløs frem til den 15. juni 2005, hvor kommunen gav mig en lejlighed. Jeg havde endnu ikke fået en afgørelse om pension, så jeg måtte tage lejligheden.

Den 10. januar 2005 flyttede vi hele vores hjem fra S.gade - til G.vågen i H. Eftersom jeg ikke var gift med F., skrev vi en erklæring over indbo, den underskrev vi begge og afleverede hos vores advokat, N.W. tlf. ... I samme forbindelse ved jeg at F. den 28. juli 2004 havde tegnet en særlig begunstigelseserklæring i tilfælde af at der skulle ske ham noget.

Den 27. september 2005 modtog jeg afgørelsen om førtidspension. Jeg fik afslag, man mente ikke at jeg var tilstrækkelig arbejdsprøvet. Det gjorde hele min situation meget anstrengende. Så skulle jeg igen igennem arbejdsprøvninger og forskellige samtaleforløb. Jeg blev så i januar 2006 visiteret til P.S. til nærmere afklaring. F. og jeg talte om for og imod hele dette forløb, men eftersom en arbejdsprøvning snart var forestående, besluttede vi, at jeg ligeså godt kunne køre min sag færdig, nu jeg var nået så langt. Det handlede jo også lidt om vores fælles fremtid i S.

Nu, når jeg er blevet bedt om at redegøre for hvorfor jeg ikke flyttede adresse til S., kan jeg kun se en lang forhindring. Min søn ville først gerne til S. Vi ledte efter en lejlighed og fandt en tæt på os, men han ville ikke alligevel. Det første 1/2 år af 2005 havde vi fået malet hele huset - jeg vidste bare ikke at jeg var allergisk overfor de gasarter malingen udskiller indtil den er tør, så jeg måtte pendle ustandseligt til behandlinger i K. Min far blev syg i efteråret 2005. Han blev indlagt i april 2006 og min søskende og jeg passede ham i hans hjem til hans død den 10. juni 2006.
F. var allerede på det tidspunkt syg - han havde tabt sig og var meget træt. Han blev indlagt den 3. oktober 2006.

Det har været en meget svær proces og den sluttede før vi nogensinde fik startet et hjem i S. Det er med dyb sorg, at jeg har mistet min mand F.W.H."

Selskabet anførte i skrivelse af 23/5 2007 til boets repræsentant:

"Vi har på baggrund af sagens oplysninger besluttet at undersøge, om SKAT er indforstået med, at vi i den foreliggende situation udbetaler til E.G.N. som samlever. Er SKAT af den opfattelse, at pensionsbeskatningsloven ikke er til hinder for en sådan udbetaling, har vi besluttet, at vi pr. kulance udbetaler ægtefællepension til E.G.N.

Det følger af vores forsikringsbetingelser, at forsikredes samlever har ret til ægtefællepension, hvis blandt andet følgende betingelser er opfyldt ved forsikredes død.

1. Forsikrede og dennes samlever har haft fælles bopæl de sidste to år.
2. Forsikrede har testamenteret, hvad der svarer til en ægtefælles/ registreret partners tvangsarv eller mere til sin samlever.

Det er vores opfattelse, at E.G.N. ved en ren ordlydsfortolkning ikke opfylder disse betingelser. Dette følger af, at F.W.H. ikke har oprettet testamente til fordel for E.G.N., samt at den fælles bopæl ikke kan dokumenteres ved bopælsattesterne fra folkeregisteret.

Danica Pensions betingelser for udbetaling af ægtefællepension til samlever bygger på pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4d. Denne bestemmelse angiver den yderste grænse for den persongruppe, der skattemæssigt kan inddrages under definitionen af samlevende. Vi kan derfor ikke udbetale til en samlever, der ikke opfylder pensionsbeskatningslovens definition.

Pensionsbeskatningslovens bestemmelse og vores forsikringsbetingelser tager udgangspunkt i, at skifte sker efter danske regler. I den foreliggende sag sker skiftet af boet efter F.W.H. dog ikke efter danske regler. Herudover hersker der tvivl om, hvorvidt E.G.N. og F.W.H. havde fælles bopæl i de sidste to år forud for forsikredes død. På baggrund af dette har vi besluttet at undersøge, om SKAT er indforstået med, at vi i den foreliggende situation udbetaler ægtefællepension til E.G.N. som samlever. Vurderer SKAT, at pensionsbeskatningsloven ikke hindrer en sådan udbetaling, udbetaler vi pr. kulance ægtefællepension til E.G.N."

SKAT anførte i skrivelse af 5/3 2008 til boets repræsentant:

"Skattecenter K. vurderer, at det må anses som tvivlsomt, at E.G.N. opfylder betingelserne for at kunne kvalificeres som samlever, jf. lovens § 2 stk. 1 litra d i pensionsbeskatningsloven, som uddybet i cirkulære nr. 101 af 25. juni 1999 afsnit 2.1.4.2.

Det er vurderingens udgangspunkt, at pensionsordningen indeholder et element, der omfatter ægtefælledækning, men at E.G.N. ikke er indsat som begunstiget samlever i ordningen. Deres henvendelse er derfor taget som udtryk for, at De ønsker en vurdering af, hvorvidt betingelserne for at anse E.G.N. som samlevende med forsikringstager efter de konkrete omstændigheder er opfyldt i sagen.

Lovbestemmelsen definerer efter cirkulæret en samlever som

- en person, afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab med, og
- som afdøde i testamente, oprettet senest tre måneder før dødsfaldet, har tillagt en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv, der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle, og
- som har haft fælles bopæl med afdøde de sidste to år før dødsfaldet. Hvis personen ikke længere har fælles bopæl med afdøde, men tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende periode på mindst to år, anses bopælskriteriet dog for opfyldt, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder anbringelse i en ældrebolig.

Det er skattecentrets vurdering, at alle tre kriterier skal være opfyldt, men det fremgår af cirkulæret, at det er bopælskravet, som skattemyndighederne skal vurdere. Det skal dog i den konkrete sag bemærkes, at der efter Deres oplysninger ikke foreligger testamente.

Det er herefter Skattecenter K.'s vurdering af oplysningerne vedrørende bopælsforhold, at det må anses som tvivlsomt, at kriteriet er opfyldt. Der er her for det første lagt vægt på bopælsforholdene som anført i Folkeregistret. Der er registreret fælles bopæl, S.gade, K., mellem E.G.N. og F.W.H. gældende fra 18. september 1991, der ophører med E.G.N.'s fraflytning den 20. december 2004.

Der er for E.G.N. ikke registreret bopæl efter CPR igen før fra 15. juni 2005, fra hvilken dato hun er registret med adresse, F.gade, K. Denne adresse er stadig gældende som den registrerede bopæl. De har oplyst, at hun i den mellemliggende periode fra 20. december 2004 til 15. juni 2005 fortsat boede i S.gade.

For F.W.H. oplyses det, at han fra 10. januar 2005 overtager ejendommen G.vågen, H. Det kan ikke umiddelbart af oplysningerne afklares, om han i forbindelse med overtagelsen fysisk faktisk fraflytter S.gade. Sidstnævnte ejendom er en andelslejlighed. F.W.H. alene står som ejer af andelsbeviset. Det er heller ikke oplyst, hvornår andelsbeviset er solgt, men i henhold til registreringerne i CPR, er F.W.H. endeligt fraflyttet adressen den 15. marts 2005.

Der foreligger ikke anden underbygget dokumentation for en mulig fælles bolig før 8. november 2006, hvor E.G.N. af Tingretten i Lund udpeges som værge for en nu sygdomsramt F.W.H., fordi denne efter de lokale myndigheders vurdering ikke selv kan forvalte sin ejendom m.v. Afgørelsen indikerer fælles bopæl på tidspunktet, ligesom der henvises til svensk personnummer for E.G.N.

Uanset det må antages, at der forelå fælles bopæl senest den 8. november 2006 findes det efter en samlet vurdering ikke åbenbart eller på anden måde sandsynliggjort, at fælles bopæl skulle være opretholdt i hele perioden efter den 20. december 2004. Da der heller ikke har været tale om institutionsanbringelse, vurderes det, at bopælskriteriet ikke er opfyldt."

Boets advokat har ved skrivelse af 21/11 2008 over for nævnet nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at nu afdøde forsikringstagers samlever er berettiget til ægtefællepension. Boets advokat har til støtte herfor anført:

"F.W.H. efterlod sig ingen ægtefælle, idet han var skilt, men han efterlod sig en datter fra dette ægteskab. Derudover efterlod han min klient, som han indtil sin død havde levet sammen med fra 1991, uden at der havde været pauser i samlivet.

Danica Pension har efterhånden udviklet en praksis med at udbetale ægtefællepension til samlevere, uden at det synes at være oplyst nærmere overfor de pensionsberettigede, hvorledes de skulle forholde sig for at sikre en eventuel samlever. I min klients tilfælde er nægtelsen af udbetaling begrundet med, at der ikke var samliv på dødstidspunktet, og at der ikke af F.W.H. var udfærdiget et testamente, der begunstigede min klient.

Det er min opfattelse, at Danica Pensions praksis berettiger min klient til samleverpension, idet der var et samliv frem til dødstidspunktet. Derudover finder jeg ikke, at der kan stilles yderligere betingelser, for eksempel i form af krav om testamente.

Denne opfattelse bestyrkes yderligere af, at F.W.H. med sin underskrift den 1. april 2008 på et spørgeskema fra Danica Pension tilkendegav, at E.G. som samlever opfyldte betingelserne for at få ægtefællepension. På bagsiden af blanketten var gengivet uddrag af lov om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse samt uden nærmere præsentation en tekst om en samlevers ret til ægtefællepension.

Det er, så vidt jeg ved, det eneste skriftlige materiale, F.W.H. har modtaget om retten til ægtefællepension.

Såfremt man finder, at der kan stilles krav om testamente, bemærker jeg, at F.W.H. havde begunstiget E.G. til en gruppelivsforsikringssum, der ikke blev udbetalt, fordi forsikringen formentlig ved en fejl ikke blev holdt i kraft. Yderligere kan det oplyses, at E.G. ved dødsfaldet blev tillagt halvdelen af arven efter F.W.H. af skiftemyndighederne i S., mens den anden halvdel gik til den førnævnte datter. Det var for det første, fordi skiftemyndighederne anså E.G. for samlever, og for det andet, fordi datteren ikke protesterede mod, at E.G. arvede. Dette skyldtes, at datteren ønskede at respektere sin fars ofte udtrykte ønske om, at E.G. skulle arve, som det skete.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der på tidspunktet for F.W.H.'s død var et samliv eller fælles bopæl, må dette efter min opfattelse lægges til grund. I korrespondancen er der mere udførlige redegørelser fra E.G. og fra Forsikringsjuristen, der indtil nu har repræsenteret hende. Jeg henviser endvidere til skematisk tidsoversigt udarbejdet af Forsikringsjuristen.

I januar 2005 flyttede parret til S. i forbindelse med F.W.H.'s pensionering, der skete førend forventet. Af hensyn til E.G.'s endnu ikke færdigbehandlede pensionssag blev der ikke ændret folkeregisteradresse til S., men hun flyttede med, og på et senere tidspunkt blev hun tildelt en lejlighed af K.'s Kommune, som hun ikke kunne afslå at overtage. Lejligheden blev benyttet af E.G. i forbindelse med arbejdsprøvning en kort tid og i forbindelse med familiebesøg og lægebehandling. Fra april 2006 til juni 2006 var E.G. en del i lejligheden i K. i forbindelse med sin fars sygdom og død.

Der har således i realiteten været fælles bopæl på trods af, at E.G. også benyttede overnatningsmuligheden i K. i et begrænset og svingende omfang.

Jeg finder, at E.G. opfylder de betingelser, der kan stilles til hende for at være berettiget til samleverpension. Det må i den forbindelse komme hende til gode, at betingelserne ikke er konkretiseret og kommunikeret til forsikringstagerne, således at disse havde en reel mulighed for at forholde sig til mere konkrete betingelser."

Selskabet har ved skrivelse af 10/12 2008 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

"**Sagsforløb**
Forsikrede, F.W.H., oprettede pr. den 1. november 1968 forsikring … som følge af hans ansættelse i S.A.S. Denne forsikring indeholdt blandt andet en kollektiv ægtefællepension.

En kollektiv ægtefællepension er kendetegnet ved, at udbetaling herfra sker til den ægtefælle, der måtte opfylde betingelserne for udbetaling på dødsfaldstidspunktet. Kopi af afsnit i det på oprettelsestidspunktet gældende pensionsregulativ for den foreliggende firmaordning vedlægges som vores bilag ... Det fremgår heraf, at det er en betingelse for udbetaling af ægtefællepension, at modtageren på et tidspunkt har indgået ægteskab med forsikringstager.

Pr. den 1. juli 1999 udvidede Danica Pension udbetalingsbetingelserne for ægtefællepension, således at udbetaling af ægtefællepension også kunne ske til visse samlevende, såfremt afdøde ikke efterlod en/flere berettigede ægtefæller. Dette anmeldtes samtidig til Finanstilsynet. Der opstilledes i denne forbindelse en række betingelser til samlivsforholdet, som stadig er ved kraft. En samlever er således berettiget til ægtefællepension, når:

1. forsikrede ikke efterlader sig en ægtefælle/registreret partner (herunder fraskilt/ fraseparereret), der er berettiget til ægtefællepension,
2. forsikrede har kunnet indgå ægteskab/ registreret partnerskab med samleveren. Muligheden for ægteskab/registreret partnerskab skal være opfyldt senest ved forsikredes 67. år,
3. forsikrede i et testamente, der er oprettet senest tre måneder inden dødsfaldet og senest tre måneder inden forsikredes 67. år, har tillagt samleveren en arvelod der mindst svarer til størrelsen af den tvangsarv en ægtefælle ville være berettiget til, og
4. forsikrede har haft fælles bopæl med samleveren de sidste to år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med samleveren i en sammenhængende periode på mindst to år, når den fælles bopæl er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder ældrebolig. Den fælles bopæl skal være etableret inden det 65. år.

Disse betingelser er forsikrede gjort bekendt med i forbindelse med udfyldelse af erklæring til brug for bedømmelsen af Danica Pensions fremtidige pensionsforpligtelse, idet betingelserne klart fremgik af erklæringens bagside. Denne erklæring vedlægges som vores bilag ...

Vores vurdering
Forsikrede afgik ved døden den 15. november 2006 og efterlod sig en fraskilt ægtefælle og en samlever, E.G.N. Da forsikrede ikke var bidragspligtig over for den fraskilte ægtefælle, bevarede denne ikke retten til ægtefællepension, jf. enkepensionsloven.

Som følge heraf vurderede vi, om E.G.N. opfyldte betingelserne for udbetaling af ægtefællepension til en samlever, jf. ovenfor. På baggrund af vores vurdering meddelte vi den 8. januar 2007 E.G.N., at hun ikke opfyldte betingelserne for udbetaling af ægtefællepension. Dette skyldtes, at forsikrede ikke inden sin død havde oprettet testamente til fordel for E.G. N. samt, at forsikrede og E.G.N. efter vores opfattelse ikke havde haft fælles bopæl de sidste to år før dødsfaldet.

Danica Pension har siden dette tidspunkt fastholdt, at E.G.N. efter vores vurdering ikke opfylder betingelserne for udbetaling af ægtefællepension. Da ovennævnte betingelser imidlertid bygger på pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4d, meddelte vi den 9. maj 2007 E.G.N., at vi var indforstået med at udbetale ægtefællepensionen til denne, såfremt SKAT vurderede, at der ikke var noget skattemæssigt til hinder for en sådan udbetaling. Dette indebar altså, at E.G.N. efter SKATs vurdering skulle opfylde betingelserne i pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4d.

Skattecenter K. har ved breve fra den 5. marts 2008 og den 21. juli 2008 meddelt, at de ikke finder det åbenbart eller på anden måde sandsynliggjort, at den fælles bopæl var opretholdt i hele perioden efter den 20. december 2004, og at bopælskravet i pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4d, således ikke er opfyldt. Det bemærkes i denne forbindelse, at Skattecenter K. ikke har taget stilling til, om der i den foreliggende sag er oprettet testamente i henhold til nærværende bestemmelse i pensionsbeskatningsloven. Kopi af ovennævnte breve fra Skattecenter K. vedlægges som vores bilag … og ...

På denne baggrund har Danica Pension fastholdt, at E.G.N. ikke er berettiget til udbetaling af ægtefællepension, da hun ikke opfylder betingelserne herfor.

For så vidt angår testamentskravet, anføres det i klageskemaet, at en begunstigelse af E.G.N. på en bortfaldet gruppelivsforsikring må kunne sidestilles med et testamente. Danica

Pension er af den klare opfattelse, at en begunstigelsesindsættelse af E.G.N. ikke kan sidestilles med en testamentarisk disposition til fordel for samme.

I henhold til Dansk Forsikringsleksikon er indsættelsen af en begunstigelse en aftale mellem forsikringstager og forsikringsselskabet om hvem, der efter forsikringstagers død skal indtræde i dennes rettigheder efter forsikringsaftalen. En begunstigelse regulerer således alene et eventuelt forsikringsforhold mellem afdøde og dennes forsikringsselskab og ikke, hvorledes der i øvrigt skal forholdes med testators ejendele i tilfælde af dennes død.

Til yderligere belysning af sagen samt Danica Pensions vurdering heraf vedlægges som vores bilag …-… kopi af den omfangsrige korrespondance, Danica Pension har haft med E.G. N. vedrørende det foreliggende spørgsmål.

Slutteligt bemærkes det, at forsikrede ikke kan have været i tvivl om betingelserne for udbetaling af ægtefællepension til samlevere, idet disse fremgik klart af den vedlagte erklæring, som forsikrede udfyldte vedrørende ægtefællepension. I denne forbindelse bemærkes det, at Danica Pension naturligvis ikke er bundet af forsikredes tilkendegivelse i april 2005 af, at E.G.N. opfyldte betingelserne for udbetaling af ægtefællepension.

På baggrund af ovenstående fastholdes det således, at E.G.N. ikke opfylder betingelserne for udbetaling af ægtefællepension. Det er således vores opfattelse, at Danica Pension ikke kan tilpligtes at udbetale ægtefællepension til E.G.N."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder udtalelsen fra SKAT, finder nævnet, at nu afdøde forsikringstagers samlever ikke opfylder betingelserne for udbetaling af ægtefællepension, da forsikringstageren ikke havde oprettet testamente, eller godtgjort, at bopælskravet var opfyldt.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen